

превръща се в моноцентрична матрица, която обсебва и доминира творческата личност и я довежда до нереални представи и погрешни действия.

През 30-те години тя е обичана и известна писателка и авторитетен обществен деец. Получава всички възможни премии и награди за художественото си творчество и е член на всякакви литературни и обществени сдружения: На СБП, където е член на управителния съвет, секретар на Клуба на българските писателки, на българския ПЕН, на Задругата на писателите историци, в писателски клуб "Иван Вазов", в Дружеството на българските публицисти, Европейски писателски съюз, в управителния съвет на Женски съюз "Любов към родината", Българо-италианското дружество, Българо-немско дружество, Българо-арменско дружество, Българо-японско дружество, Български национални легиони, където е водачка на жените-легионерки, Българска орда, Всебългарски съюз "Отец Паисий" и пр.¹⁴ Това интензивно присъствие в горещите точки на обществения живот я издига в ролята на неофициален лидер, способен да увлича, организира и направлява общественото мнение. За перото ѝ са отворени всички периодически издания, естествено без левичарските. Публицистичните и гражданските ѝ изяви засега са непроучена социобиографична и идеографска територия, в която се съдържат отговорите на много въпроси – не само за съдбата на Фани Мутафова, но и относно ролята и отговорностите на българския творец в екстремни времена и необичайни обстоятелства.

В капана на публицистиката

В това изследване са огледани малка част от библиографираните материали, поради тяхната липса, недостъпност и неизползваемост в библиотеки и хранилища¹⁵. Но и това, което успях да издира след изтощителни усилия, дава представа за системата от възгледи и идеи на писателката върху българската история и перспективите на нацията и разбира се, върху актуалната събитийност, решаваща за съдбините на света и на страната ни. Нека подчертая, че този дял от литературното наследство на Ф. П. Мутафова досега не е бил обект на издирване, изследване или каквито и да е коментари, макар че в публицистичните ѝ изяви се разкриват мирогледните начала, основополагащи за нейното творчество

¹⁴ Архив на МБР, фонд 6, оп. 4, а. е. 59 Досие на Фани Попова Мутафова. Проектопрокол за разпит. 11. юни 1951 г. Ръкопис. л. 4–11

¹⁵ С голямо съжаление и притеснение установих, че архивните вестници и списания отпреди 1944 г. вече са недостъпни във всички научни библиотеки – НБКМ, библиотеката на БАН, университетската библиотека на СУ. Навсякъде те са "замразени" поради безкрайна реставрация, лошо състояние или складирани в недостъпни и неподходящи депа. След като България бе лишена от икономика и култура, сега е дошъл редът на да бъде заличена нейната памет. Архивите вече са скрити от новите поколения, за тях миналото престава да съществува като документирана реалност и се превръща в предмет на спекулативни интерпретации.